

Sygn. akt II KK 486/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza

w sprawie **R. D.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 sierpnia 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w W.

z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt VIII K [...],

I. uchyla zaskarżony wyrok i umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt VIII K [...], Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu wniosku obrońcy R. D. i zapoznaniu się ze skazującymi go wyrokami:

- Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 października 2003 r., sygn. akt XVIII K [...], na mocy którego wymierzono karę roku pozbawienia wolności oraz grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych przy ustaleniu, że 1 stawka wynosi kwotę 10 zł;
- Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 października 2007 r., sygn. akt III K [...], na mocy którego wymierzono karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat. Postanowieniem tego Sądu z dnia 19 grudnia 2012 r., zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2013 r. zarządzono wykonanie tej kary;
- zaocznym Sądu Rejonowego w L. z dnia 23 października 2008 r., sygn. akt II K [...], na mocy którego wymierzono karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat. Postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 17 listopada 2010 r. zarządzono wykonanie tej kary;
- Sądu Rejonowego w L. z dnia 17 maja 2010 r., sygn. akt II K [...], na mocy którego wymierzono karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata oraz grzywnę w rozmiarze 40 stawek dziennych przy ustaleniu, że 1 stawka wynosi kwotę 10 zł. Wykonanie kary pozbawienia wolności nie zostało zarządzone;
- Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 lutego 2012 r., sygn. akt II K [...], na mocy którego wymierzono karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w L. z dnia 8 marca 2013 r., sygn. akt II K [...], na mocy którego wymierzono karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat. Wykonanie kary pozbawienia wolności nie zostało zarządzone;
- Sądu Rejonowego w L. z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K [...], na mocy którego wymierzono karę roku pozbawienia wolności;
- działając na podstawie art. 569 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym w dniu 7 czerwca 2010 r.) w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 października 2003 r., sygn. akt XVIII K [...] oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 października 2007 r., sygn. akt III K [...], orzekając wobec skazanego R. D. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 10 miesięcy.

Na podstawie art. 577 k.p.k. i art. 92 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dniu 7 czerwca 2010 r.) na poczet orzeczonej wobec R. D. kary łącznej pozbawienia wolności Sąd zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w odbywaniu kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt XVIII K [...] – od dnia 4 października 2001 r. do dnia 4 października 2002 r. i w sprawie o sygn. akt III K [...] - od dnia 1 marca 2018 r. do dnia 16 marca 2018 r.

Jednocześnie na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. Sąd ustalił, że w pozostałej części wyroki objęte wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu i na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego kary wymierzone w sprawach: Sądu Rejonowego w L. o sygnaturze II K [...], Sądu Rejonowego w L. o sygnaturze II K [...], Sądu Rejonowego w W. o sygnaturze II K [...], Sądu Rejonowego w L. o sygnaturze II K [...] oraz Sądu Rejonowego w L. o sygnaturze II K [...].

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 4 maja 2018 r. (karta 1 akt postępowania wykonawczego w sprawie VIII K [...]).

Wyrok ten na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył kasacją Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny na niekorzyść skazanego. Jakkolwiek użyto sformułowania, iż wyrok skarżony jest w całości, to ze skargi wynika wprost, że zakres zaskarżenia dotyczy jedynie rozstrzygnięcia z pkt I wyroku (oraz związanych z nim pkt II i III), obejmującego karę łączną dwa skazania jednostkowe, natomiast kasacja nie dotyczy tej części wyroku, w której na podstawie art. 572 k.p.k. umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego (pkt IV).

Autor skargi na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569

§ 1 k.p.k., polegające na połączeniu węzłem kary łącznej kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 października 2003 r., sygn. akt XVIII K [...] i Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 października 2007 r., sygn. akt III K [...], pomimo tego, że podstawę przekazania do Polski skazanego R. D. w wyniku wykonania europejskiego nakazu aresztowania, nie stanowiło skazanie w sprawie Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 października 2003 r., sygn. akt XVII K [...], a skazany nie zrzekł się prawa specjalności, w konsekwencji czego brak było warunków do połączenia jego skazań w wyżej wymienionych sprawach.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna i należało ją uwzględnić.

Należy zgodzić się z wyrażonym przez skarżącego stanowiskiem co do tego, że doszło do rażącego naruszenia art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. wskutek nieuwzględnienia obowiązującej w procedurze o wydanie europejskiego nakazu aresztowania zasady specjalności. W skład wyroku łącznego wchodził bowiem wyrok, który nie został objęty zakresem przedmiotowym w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania.

Skazany R. D. poszukiwany był dwoma europejskimi nakazami aresztowania:

- wydanym na podstawie postanowienia z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt V Kop [...], przez Sąd Okręgowy w W., który obejmował wyłącznie przestępstwo, za które został on skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 października 2007 r., sygn. akt III K [...] (k. 502 - 505 akt tej sprawy);
- wydanym na podstawie postanowienia z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt V Kop [...], przez Sąd Okręgowy w W., który obejmował przestępstwo, za które został on skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt II K [...] (k. 306- 309).

R. D. został zatrzymany w dniu 1 marca 2017 r. na terenie Wielkiej Brytanii, w związku z wydanymi w powyższych sprawach dwoma europejskimi nakazami aresztowania i przekazany do Polski w dniu 10 sierpnia 2017 r. (k. 578, 587 i 604

akt sprawy III K [...]). Jak wynika z analizy akt sprawy, w toku postępowania wykonawczego dotyczącego wykonania wyroku łącznego, wydanego w przedmiotowej sprawie, R. D. nie zrzekł się prawa do korzystania z zasady specjalności. Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt XV Ko [...], działając na podstawie art. 607e § 2 k.p.k. odstąpił od zarządzenia wykonania wobec niego kary 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt VIII K [...] (karty 47 - 50 akt postępowania wykonawczego w sprawie VIII K 234/17).

W postępowaniu dotyczącym wydania europejskiego nakazu aresztowania obowiązuje zasada specjalności, która oznacza zakaz ścigania osoby przekazanej za inne przestępstwa niż te, które stanowiły podstawę przekazania, jak również zakaz wykonania orzeczonych wobec osoby przekazanej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności (art. 607e § 1 k.p.k.). Istnienie tej zasady prowadzi do powstania ujemnej przesłanki wykonania orzeczeń, które nie stanowiły podstawy przekazania (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 2016 r., III KK 471/15, Prok. i Pr.-wkł. 2016, Nr 4, poz. 16; z dnia 14 stycznia 2014 r., V KK 357/13, OSNKW 2014, z. 8, poz. 61*).

Art. 607e § 3 k.p.k. przewiduje wyjątki od obowiązywania tej zasady, z których wynika, że nie stosuje się zasady specjalności, gdy:

- 1) państwo wykonania nakazu złożyło oświadczenie o dopuszczalności ścigania lub wykonania kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności za wszystkie czyny popełnione przed przekazaniem, chyba że organ sądowy tego państwa w orzeczeniu o przekazaniu postanowił inaczej;
- 2) osoba przekazana, pomimo takiej możliwości, nie opuściła terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu 45 dni od dnia prawomocnego zakończenia postępowania albo po opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na nie powróciła;
- 3) nie została orzeczona kara pozbawienia wolności albo inny środek polegający na pozbawieniu wolności;

- 4) postępowanie karne nie wiąże się ze stosowaniem wobec osoby ściganej środka polegającego na pozbawieniu wolności;
- 5) czyn osoby ściganej jest zagrożony karą lub środkiem niepolegającymi na pozbawieniu wolności;
- 6) osoba ścigana wyraziła zgodę na przekazanie i zrzekła się korzystania z prawa określonego w § 1;
- 7) osoba ścigana, po jej przekazaniu, złożyła przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy oświadczenie o zrzeczeniu się korzystania z prawa określonego w § 1 w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem;
- 8) organ sądowy państwa wykonania nakazu, który przekazał osobę ściganą, na wniosek sądu właściwego do wydania nakazu, wyraził zgodę na ściganie lub wykonanie kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności za przestępstwa określone w pkt 1.

Żaden z tych przypadków nie miał miejsca w niniejszej sprawie, a w szczególności skazany R. D. nie zrzekł się obowiązywania zasady specjalności. W dniu 21 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w W. XV Wydział Wykonywania Orzeczeń podjął próbę uzyskania od skazanego oświadczenia w przedmiocie zrzeczenia się zasady specjalności z art. 607e § 1 k.p.k., w trybie art. 607e § 3 pkt 7 k.p.k. Jednak skazany nie zrzekł się przysługującego mu prawa (k. 47 – 48 akt wykonawczych do sprawy XVIII K [...], XV Ko [...]). W tej sytuacji – jak już wskazano wcześniej - postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 r., na podstawie art. 607e § 2 k.p.k. Sąd odstąpił od zarządzenia wykonania kary 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej przedmiotowym wyrokiem łącznym.

Podsumowując należy stwierdzić, że nie było możliwe objęcie węzłem kary łącznej wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 października 2003 r., sygn. akt XVIII K [...], bowiem nie stał się on podstawą wydania europejskiego nakazu aresztowania. W wyroku łącznym nie podlega bowiem połączeniu kara pozbawienia wolności, której nie można wykonać w wypadku przekazania osoby ściganej europejskim nakazem aresztowania, gdy podstawą wydania nie było wykonanie tej kary, a skazany nie zrzekł się prawa do korzystania z zasady specjalności (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2015 r., III KK 369/14, KZS 2015, z.

4, poz. 70; z dnia 1 września 2016 r., IV KK 83/16, Prok. i Pr.-wkl. 2016, Nr 11, poz. 25).

W rezultacie, wydanie wyroku łącznego obejmującego karę pozbawienia wolności, wymierzoną za przestępstwa inne niż te, które stały się podstawą wydania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, stanowiło rażące naruszenia art. 607e § 1 k.p.k. Uchybienie to musiało prowadzić do uchylenia na mocy art. 537 § 2 k.p.k. zaskarżonej części wyroku łącznego i umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Dla precyzji Sąd Najwyższy stwierdza, iż kasacja zaskarżała wyrok łączny tylko w tej części, w której doszło do objęcia węzłem kary łącznej skazań w sprawach XVIII K 372/02 oraz III K 3/06 oraz rozstrzygnięcia ściśle związane z tym orzeczeniem (pkt I – III wyroku łącznego), a zatem ten zakres zaskarżonego wyroku podlegał orzeczeniu Sądu Najwyższego. Kasacja nie zaskarżała pkt IV wyroku, w którym Sąd I instancji umorzył na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie co do objęcia pięciu pozostałych skazań jednostkowych, wobec stwierdzenia braku podstaw do objęcia ich wyrokiem łącznym.

Na podstawie art. 638 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami procesu w sprawie obciążono Skarb Państwa.